

Status for bemanningsnorm og pedagognorm i barnehagene

Tall for 2019 viser at nesten alle barnehager oppfyller bemanningsnormen. For pedagognormen er det et stykke igjen.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 25.02.2020

Hovedfunn:

Flere tall om barnehage

- 94 prosent av barnehagene oppfyller bemanningsnormen, en økning fra 75 prosent i 2018.
- I snitt er bemanningstettheten bedret fra 5,8 til 5,7 barn per ansatt.
- 64 prosent av barnehagene oppfyller pedagognormen uten dispensasjon, en økning fra 53 prosent i 2018.
- I gjennomsnitt er det 13,6 barn per barnehagelærer, en bedring fra 14,3 i 2018.
- Det mangler 3100 årsverk for å oppfylle pedagognormen uten dispensasjon for alle barnehager.
- 60 prosent av barnehagene oppfyller både bemanningsnormen og pedagognormen.

Bemanningstettheten har økt betydelig fra 2018 til 2019

Det har vært en betydelig forbedring av bemanningstettheten på nasjonalt nivå etter at bemanningsnormen trådte i kraft 1. august 2019. Hele 94 prosent oppfyller kravet om minimum én ansatt per tre barn under tre år og minimum én ansatt per seks barn over tre år. Det er en økning fra 75 prosent i 2018. Det er 5,7 barn per ansatt i 2019, en forbedring fra 5,8 i 2018. Fra 2017 til 2019 har antallet barn per ansatt gått ned fra 6,0 til 5,7.

Om bemanningsnormen

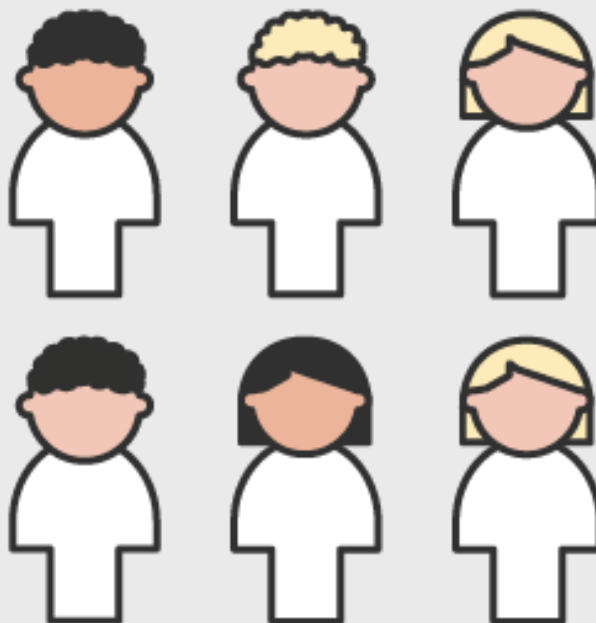
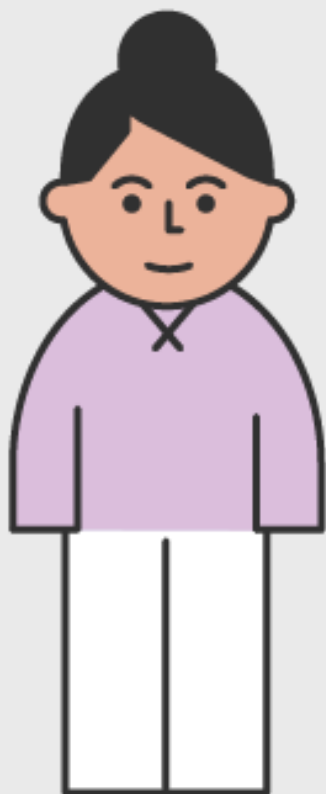
Barnehageloven stiller krav om at barnehagene har en grunnbemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år. Normen ble innført 1. august 2018, men barnehagene hadde ett år på å innfri kravet. Barnehager som ikke innfrir kravet etter 1. august 2019 må søke om dispensasjon.

For å kunne sammenligne barnehager med ulik sammensetning av barn, justeres det for alder og oppholdstid. I beregningen av barn per ansatt, og barn per barnehagelærer teller derfor barn under tre år som to barn.

Kommunale barnehager har over tid hatt litt bedre bemanningstetthet enn private barnehager, men private barnehager økte bemanningstettheten fra 6,0 i 2018 til 5,8 2019. Det har dermed blitt mindre forskjeller mellom kommunale og private barnehager etter innføringen av bemanningsnormen.

Siden 2016 har andelen barnehager som oppfyller det nåværende kravet om maksimum 6 store barn per ansatt økt fra 55 til 94 prosent. Det er 314 barnehager som ikke oppfyller bemanningsnormen, og det ser ikke til å være spesifikke kjennetegn ved disse knyttet til geografi, eierform eller størrelse. I snitt har barnehagene som ikke oppfyller normen 6,3 barn per ansatt. 50 barnehager har 6,5 barn per ansatt eller mer, i 2018 var tallet 369.

35 barnehager har dispensasjon fra bemanningsnormen. Det utgjør kun 11 prosent av barnehagene som ikke oppfyller bemanningsnormen.

94 prosent av barnehagene oppfyller bemanningsnormen.

Totalt går det 16 400 barn i barnehager som ikke oppfyller bemanningsnormen, som er en stor forbedring fra 2018 da tallet var 86 100.

De største kjedene har forbedret bemanningstettheten betydelig

Tidligere var variasjonene i bemanningstetthet større mellom de ulike eierformene. Disse variasjonene har jevnet seg mer ut etter innføringen av bemanningsnormen. Foreldredrevne barnehager og enmannsforetak har i gjennomsnitt 5,6 barn per ansatt mens de fem største barnehagekjedene har en gjennomsnittlig bemanning på 5,9 barn per ansatt.

Flere barnehager oppfyller kravene til pedagogisk bemanning

Pedagognormen

Ifølge forskrift om pedagogisk bemanning skal det være minimum én pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Det er en skjerping fra tidligere da kravet var henholdsvis 9 og 18 barn per pedagogisk leder. Skjerpingen trådte i kraft 1.august 2018. Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer eller annen tre-årig pedagogisk utdanning med videreutdanning i barnehagepedagogikk. Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet for inntil ett år om gangen, slik at en person som ikke oppfyller utdanningskravet kan jobbe som pedagogisk leder.

64 prosent av barnehagene oppfyller kravet om minimum én pedagogisk leder med godkjent utdanning per 14 store barn. Det er en økning fra 53 prosent i 2018. Kravet om maks 14 store barn per pedagogisk leder ble innført i 2018, inntil da var kravet maks 18 store barn per pedagogisk leder.

Totalt går 36 prosent av barnehagebarna i barnehager som ikke oppfyller pedagognormen eller barnehager som oppfyller med dispensasjon. Det er totalt over 101 000 barn.

Det mangler 3 100 årsverk for å oppfylle pedagognormen

Det er totalt 1849 barnehager som ikke oppfyller pedagognormen, inkludert barnehager med dispensasjon fra utdanningskravet. 1289 av disse barnehagene mangler ett årsverk eller mer for å oppfylle pedagognormen. Resten mangler mindre enn ett årsverk.

Totalt mangler det litt over 3100 årsverk på nasjonalt nivå for å oppfylle kravet om maks 14 barn per pedagogisk leder. I 2018 manglet det 4200 årsverk.

På barnehagenivå utløser ett ekstra barn krav om en ny heltidsstilling til pedagogisk leder, noe som betyr at alle barnehager som ikke oppfyller pedagognormen mangler minst ett årsverk til pedagogisk leder.

Manglende årsverk for å oppfylle pedagognormen, 2019

Inkludert barnehager med dispensasjon fra utdanningskravet	Eksklusiv barnehager med dispensasjon fra utdanningskravet
3124	524
Kilde: Utdanningsdirektoratet	

Andelen pedagogiske ledere med dispensasjon har gått litt ned siden 2018

Frem til 2018 var det stadig færre pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet, men etter skjerpingen av pedagognormen i 2018 økte andelen igjen. Fra 2018 til 2019 har andelen pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet gått ned med 1,5 prosentpoeng.

Også andel styrere med dispensasjon har gått ned fra 0,8 prosent i 2018 til 0,5 prosent i 2019.

Pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet

Dispensasjon	2015	2016	2017	2018	2019
Årsverk pedagogiske ledere med dispensasjon	1631	1427	1266	2968	2560
Andel pedagogiske ledere med dispensasjon	6,6 %	5,7 %	4,9 %	10,2%	8,7 %
Kilde: Utdanningsdirektoratet					

Andelen barnehager med dispensasjon fra både utdanningskravet og normen økte fra 2017 til 2018. I 2019 går andelen noe ned.

6 av 10 barnehager oppfyller begge normer

I desember 2019 oppfyller 60 prosent av barnehagene både bemanningsnorm og pedagognorm uten dispensasjon. Kun 2,4 prosent oppfyller ingen av normene. Fordi 94 prosent av barnehagene oppfyller bemanningsnormen, er det først og fremst pedagognormen som gjør at barnehagene ikke oppfyller begge.

266 000 barn går i en barnehage som oppfyller en eller begge normene. 6 200 barn går i en barnehage som ikke oppfyller noen av normene.

Det er i snitt 13,6 barn per barnehagelærer

Siden 2016 har antall barn per barnehagelærer i grunnbemanningen gått ned fra 15,8 til 13,6. Nedgangen har sammenheng med skjerpingen av pedagognormen. Det er relativt små forskjeller mellom kommunale og private barnehager. Imidlertid er det de minste barnehagene som har færrest barn per barnehagelærer, både for private og kommunale barnehager. Barnehager som ikke oppfyller pedagognormen har i snitt 16,0 barn per barnehagelærer, mens barnehager som oppfyller pedagognormen med dispensasjon har i snitt 17,1 barn per barnehagelærer.

Skjerpede krav gir reell forbedring i bemannings- og pedagogtetthet

Siden 2016 har antall barn per barnehagelærer (årsverk) gått ned fra 15,8 til 13,6 barn per ansatt, mens bemanningstettheten har gått ned fra 6,0 til 5,7 barn per ansatt. Det har altså skjedd en betydelig forbedring i bemannings- og barnehagelærertettheten som følge av nye og skjerpede krav. Parallelt med dette får mange barnehager innvilget dispensasjon fra normen. Det er grunn til å tro at andelen med dispensasjon eller andelen som ikke oppfyller de nye kravene kan gå ytterligere ned på sikt, slik trenden var i årene før pedagognormen ble skjerpet, og slik man har sett en betydelig forbedring fra 2018 til 2019.

Bemanningsnormen sier ikke at kravet skal være oppfylt gjennom hele arbeidsdagen, men bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. En spørreundersøkelse fra 2019 viser at halvparten av barnehagene har full bemanning 4-5 timer per dag, mens en tredjedel har full bemanning 2-3 timer eller mindre (Spørsmål til Barnehage-Norge 2019). Det kan for eksempel være færre ansatte på jobb i de tidspunktene der foreldre leverer eller henter barn, noe som kan påvirke foreldres oppfatning av bemanningen. 3 av 4 foreldre er tilfredse med bemanningstettheten. Tilfredsheten har gått ned samtidig som bemanningstettheten har økt (Resultater fra Foreldreundersøkelsen 2019).

Om statistikken

Alle tall i analysen er hentet fra barnehagens årsmeldingsskjema BASIL, og viser status i barnehagen per 15.12.2019. Bemannings- og pedagognormen gjelder kun ordinære barnehager, ikke familiebarnehager og åpne barnehager. Det er derfor kun ordinære barnehager som er med i denne

analysen (5 152 barnehager).

For å kunne sammenligne barnehager med ulik sammensetning av barn, justeres det for barnas alder. Barn under tre år teller som to barn. I beregningen av barn per ansatt justeres det også for barnas oppholdstid.

I beregningen av barn per ansatt, inkluderes årsverk til alle ansatte i grunnbemanningen, altså ansatte som jobber direkte med hele barnegruppen. I beregningen av barn per barnehagelærer inkluderes årsverk til personale som har utdanning som barnehagelærer eller tilsvarende i grunnbemanningen. I beregningen av pedagognormen inkluderes årsverk til pedagogiske ledere.

Flere tall og analyse av barnehage

Resultater fra Foreldreundersøkelsen 2019 (Analyse, Udir 2020)

Utdanningsspeilet 2019

Spørsmål til Barnehage-Norge 2019